

Alice Neel

Still Lifes and Street Scenes

25 september
—22 november 2025

Persbericht

De vijfde tentoonstelling van de galerie die gewijd is aan de Amerikaanse schilder Alice Neel (1900–1984) richt zich op de plekken in New York die ze vaak bezocht, en op interieurs van haar appartement, waar ze werkte bij gebrek aan een atelier. Hoewel ze vooral bekendstaat om haar portretten, was haar oeuvre veel breder. *Still Lifes and Street Scenes* beslaat de periode van 1928 tot 1981 en is te vergelijken met een visueel dagboek of een kroniek. De werken vangen niet alleen de plaatsen waar Neel woonde, maar weerspiegelen soms ook haar innerlijke, emotionele wereld.

Alice Neel schilderde *Harlem River* (1928) op achtentwintigjarige leeftijd. Het werk weerspiegelt haar vroege stijl, gekenmerkt door een somber kleurpalet dat opvalt ten opzichte van haar latere, levendigere schilderijen. De samengestelde elementen van rivier, lucht en architectuur vormen een visuele reis door de compositie en strijden om de aandacht van de kijker. Neel had in die tijd belangstelling voor het Duitse expressionisme, wat te zien is aan de hoekige vormen, vervormingen en stilerende Landschapsschilderkunst kan dienen als uitlaatklep voor zelfexpressie, en *Harlem River* toont een dynamisch, onrustig tafereel. Voor Neel waren dit moeilijke tijden: Santillana, haar eerste kind, overleed in 1927 aan difterie, kort voor haar eerste verjaardag.

Hoewel *Harlem River* gemakkelijk zou kunnen worden aangezien voor een schilderij *en plein air*, is het belangrijk te weten dat Neel zelden buiten schilderde. Alleen af en toe deed ze dat bij haar kleine huisje in Spring Lake, New Jersey, dat ze kocht met hulp van haar ouders en haar levenslange vriend John Rothschild. Zijn portret, *John with Bowl of Fruit* (1949), is opgenomen in de tentoonstelling. Opmerkelijk is dat de ogen van de geportretteerde gesloten zijn, wat ongebruikelijk is in Neels werk. De fruitschaal staat op de voorgrond van de compositie en is even belangrijk als de geportretteerde. Johns afgewende ogen contrasteren met het oranje fruit. De blauwe tonaliteit van het schilderij roept een sfeer van plechtigheid op. Rothschild is een van de weinige modellen die Neel meerdere keren schilderde, waarbij ze zijn veranderende uiterlijk en karakter in de loop van de tijd vastlegde. Zij ontmoetten elkaar in 1932 en bleven hun hele leven bevriend.

Wanneer Neel in New York was, waar ze het grootste deel van haar tijd doorbracht, was ze net zo gefascineerd door het stadslandschap als door de mensen. Ze nam de architectuur en de sfeer van de straten in zich op en schilderde, eenmaal terug in haar appartement, haar indrukken uit het geheugen. Neel zocht in haar stadsgezichten niet naar de indrukwekkende, iconische architectuur van New York—het wonder van haar tijd—maar richtte zich op alledaagse gebouwen, vertrouwde straten en ontmoetingsplaatsen zoals parken: locaties waar het dagelijks leven zich afspeelt. Zie bijvoorbeeld *Classic Fronts* (1930), *Fire Escape No. 2* (1946), gesitueerd in Central Park, en *Broadway in Rain* (1965). Net zoals ze in haar portretten vaak gemarginaliseerde mensen afbeeldde, legde Alice Neel ook de over het hoofd geziene hoeken van New York vast. Soms observeerde ze de wereld vanuit haar raam en merkte op: “Ik leef eigenlijk uit mijn ramen aan de voorkant... Het is alsof je een straat in je woonkamer hebt... Omdat ik altijd claustrofobisch ben geweest, is het voor mij een grote opluchting om me niet opgesloten te voelen in een kamer.” Het meest recente werk in de tentoonstelling, *The Living and the Dead* (1981), is een aangrijpende herinnering aan die woorden. De schedel op de tafel en de

drukke straat beneden vormen samen een hedendaagse memento mori, een herinnering aan de vergankelijkheid van het leven. Alice Neel voltooide dit werk drie jaar voor haar overlijden in 1984, kort nadat ze een hartoperatie had ondergaan waarbij een pacemaker werd geplaatst.

Vergelijkbare taferelen als in de geschilderde stadsgezichten zijn ook te vinden in Neels tekeningen. Haar schetsen zijn direct, vloeiend en vol leven: ze tonen mensen in het park, op hun stoep of ploeterend door de sneeuw. De meeste zijn op zichzelf staande werken: spontane weergaven van scènes die haar aandacht of verbeelding trokken, zoals het half-abstracte *Eclipse* (1965). Opvallend binnen deze tekeningen zijn *Landscape with Steps* (1959) en *Park with Children* (1955), zeldzame schetsen die zouden kunnen dienen als voorbereidende studies voor latere schilderijen.

In contrast bieden de stillevens in de tentoonstelling een intieme inkijk in Alice Neels persoonlijke wereld. Doorheen de jaren woonde ze in verschillende wijken van New York.¹ Van 1938 tot 1962, terwijl haar twee zonen opgroeiden, leefde ze in Spanish Harlem. In 1962 verhuisden ze naar het appartement aan de Upper West Side, waar Neel tot haar overlijden bleef wonen. Net zo direct en expressionistisch als haar portretten en stadsgezichten, weerspiegelen haar stillevens vaak de emotionele onderstromen van haar omgeving. Via alledaagse objecten roept de kunstenaar een gevoel van nabijheid en psychologische aanwezigheid op. Neel verklaarde: “Ik geloof dat een van Rimbauds gedichten zegt: In bepaalde gemoedstoestanden die bijna bovennatuurlijk zijn, wordt de diepte van het leven onthuld in het schouwspel—hoe gewoon ook—dat zich voor onze ogen bevindt. Het wordt het symbool van het leven. Ik denk dat dit gebeurde in mijn schilderij van de houten schaal met fruit.” Neel had een grondig begrip van de kunsthistorische canon. *Fish Still Life* (1950) roept een lange traditie van visstillevens op, van de Nederlandse Gouden Eeuw tot in de moderne tijd. De afgehakte vissenkop is bijzonder expressief; de geschrokken ogen en de met pijn geopende bek geven een menselijke uitdrukking van lijden weer.

Alice Neel (geboren in 1900, Merion Square, Pennsylvania, VS; overleden in 1984, New York, NY, VS) werd recent geëerd met een grote retrospectieve tentoonstelling, *Alice Neel: People Come First*, in het Metropolitan Museum of Art, New York (2021); het Guggenheim Museum, Bilbao (2021); en het De Young Museum, San Francisco (2022). Tijdens haar leven wijdde het Whitney Museum of American Art in 1974 haar eerste retrospectieve aan Neel, en in 2000 volgde een eeuwtentoonstelling postuum, geïnitieerd door het Philadelphia Museum of Art, waar de tentoonstelling in 2001 te zien was. Een reizende tentoonstelling die de politieke en sociale betrokkenheid van de kunstenaar belichtte, werd gezamenlijk georganiseerd door het Centre Pompidou, Parijs; het Barbican Centre, Londen; en het Munch Museum, Oslo (2022–2023). Andere recente solotentoonstellingen vonden plaats in het Orange County Museum of Art, Costa Mesa (2023); en in het kader van een reizende tentoonstelling die gezamenlijk werd georganiseerd door het Ateneum Art Museum, Helsinki; het Gemeentemuseum, Den Haag; de Fondation Vincent Van Gogh, Arles; en de Deichtorhallen, Hamburg (2016–2018); evenals in het Nordiska Akvarelmuseet, Skärhamn, Zweden (2016), naast vele anderen.

Voor verdere informatie, gelieve contact op te nemen met de galerij via info@xavierhufkens.com of +32(0)2 639 67 30. Contacteer press@xavierhufkens.com voor persvragen.

#aliceneel
#xavierhufkens

Instagram: @xavierhufkens
X: @XavierHufkens
Facebook: Xavier Hufkens

¹ In 1927 woonde Neel op West 81 Avenue (voorheen bekend als Sedgwick Avenue) in de Bronx. Van 1932 tot 1938 woonde ze in Greenwich Village.